

Föstudaginn 7. mars 1997.

Nr. 102/1997.

Niflungar ehf.

(Einar Sigurjónsson hdl.)

gegn

tollstjóranum í Reykjavík

Kærumál. Gjaldþrotaskipti. Endurupptaka.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Garðar Gíslason, Arnljótur Björnsson og Gunnlaugur Claessen.

Sóknaraðili skaut málinu til Hæstaréttar með kæru 3. mars 1997, sem barst réttinum ásamt kærumálgögnum 5. sama mánaðar. Kærður er úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur 19. febrúar 1997, þar sem hafnað er kröfu sóknaraðila um endurupptöku á meðferð kröfu um gjaldþrotaskipti á búi hans, en búið var tekið til skipta með úrskurði 23. janúar 1997. Kæruheimild er í 1. mgr. 179. gr. laga nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti o. fl. Sóknaraðili krefst þess, að hin- um kærða úrskurði verði hrundið og endurupptaka málsins verði heimiluð. Hann krefst einnig kærumálskostnaðar.

Varnaraðili hefur ekki látið málið til sín taka fyrir Hæstarétti.

Með vísan til forsendna hins kærða úrskurðar verður hann staðfestur.

Kærumálskostnaður verður ekki dæmdur.

D ó m s o r ð:

Hinn kærði úrskurður er staðfestur.

Úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur 19. febrúar 1997.

Með bréfi, sem barst dóminum 10. þ. m., fór Einar Sigurjónsson hdl. þess á leit f. h. Niflunga ehf., kt. 690693-2409, að endurupptekið yrði mál nr. G-953/1996: Krafa tollstjórans í Reykjavík um, að bú Niflunga ehf. yrði tekið til gjaldþrotaskipta. Bú félagsins var tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur, upp kveðnum 23. janúar sl.

Beiðnin var tekin fyrir á dómþingi 12. þ. m. að viðstöddum framan- greindum lögmanni og umboðsmanni skiptabeiðanda, sem mótmælti kröf- unni.

Í bréfi lögmanns Niflunga ehf. kemur fram, að stjórnarformaður félagsins

hafi fengið vitneskju um töku bús félagsins til gjaldþrotaskipta, er skiptastjóri boðaði hann til skýrslutöku 30. janúar sl. Ástæða endurupptöku-beiðinnar sé stórkostlegur misskilningur stjórnarformanns félagsins um þýðingu þeirra réttarfarsaðgerða, sem fram hafi farið gagnvart félaginu fram að úrskurði.

Pegar fjárnám var gert 10. maí sl., hafi láðst að fjalla um eign félagsins, kvikmyndina Nífl, en gerð hennar hafi kostað u. þ. b. 16 milljónir króna. Þessi atriði hafi ekki verið metin til fjár og tilraun ekki verið gerð til þess. Því þyki sýnt, að ekki hafi verið gætt nægilega að tilgreiningu eigna félagsins við fjárnámsgerðina.

Pá sé þess að geta, að krafa tollstjórans í Reykjavík sé áætluð, að því er varðar árin 1995 og 1996. Hafi skuldari ekki haft tök á að koma fram leiðréttingu fyrir uppkvaðningu úrskurðar, en við leiðréttingu muni krafan lækka til mikilla muna. Í ljósi þess þyki þær fullyrðingar skuldarans, að unnt hefði verið að tryggja raungildi kröfunnar með aðför í fyrrgreindri kvikmynd, eiga við rök að styðjast og það jafnvel þótt slík lækkun kæmi ekki til.

Heildarskuldir þrotabúsins nemi u. þ. b. 5,2 milljónum króna, og þar af beri stjórnarformaður félagsins persónulega ábyrgð fyrir 4,2 milljónum króna ásamt ættingjum sínum. Aðrar skuldir séu flestar með persónulegri ábyrgð hans. Því muni kröfur, að fjárhæð u. þ. b. 5,2 milljónir króna, falla á stjórnarformann félagsins og ættingja hans vegna beiðni skiptabeiðanda um innheimtu kröfu, sem nemi innan við 200.000 krónum. Viðurhlutamikið sé að gjaldfella þessa fjárhæð á stjórnarformann félagsins með tilliti til hagsmuna skiptabeiðanda.

Pá hafi stjórnarformanninum verið ráðlagt af endurskoðanda sínum að gefa út reikninga vegna vinnu sinnar í þágu félagsins á félagið, og hafi tæp hálf milljón króna verið lögð inn á reikning þrotabúsins í byrjun þessa mánaðar í stað reiknings stjórnarformanns, en laun þessi séu sannanlega sjálfsaflafé stjórnarformannsins.

Um lagarök vísar úrskurðarbeiðandi til 1. mgr. 137. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála, sbr. 3. mgr. 176. gr. og 3. mgr. 179. gr. laga nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti o. fl., en auk þess telji hann nánar tilgreinda dóma Hæstaréttar styðja þá niðurstöðu, að fallast beri á endurupptöku.

Af hálfu skiptabeiðanda er því haldið fram, að lagaskilyrði sé ekki til að verða við beiðni félagsins. Er í því sambandi vísað til dóms Hæstaréttar, upp kveðins 2. október 1996 í máli nr. 360/1996.

Krafa tollstjórans í Reykjavík um, að bú Níflunga ehf. yrði tekið til gjaldþrotaskipta, barst Héraðsdómi Reykjavíkur 29. júlí sl. Hún var tekin fyrir 4.

desember sl., og sótti aðalmaður í stjórn félagsins þing. Óskaði hann eftir fresti, og var meðferð kröfunnar frestað til 3. janúar sl. Þegar málið var tekið fyrir að nýju þann dag, var ekki sótt þing af hálfu félagsins, og var krafan tekin til úrskurðar.

Í úrskurðinum frá 23. janúar sl. kemur m. a. fram, að þar sem skuldari hafi ekki mótmælt kröfu skiptabeiðanda, beri með vísan til 2. mgr. 70. gr. laga nr. 21/1991 að líta svo á, að hann viðurkenni, að fullyrðingar skiptabeiðanda séu réttar. Því væri skilyrðum 1. tl. 2. mgr. 65. gr. laga nr. 21/1991 fullnægt og því orðið við kröfu skiptabeiðanda.

Ráða má af niðurstöðum Hæstaréttar í dómum, sem kveðnir voru upp 9. desember 1992 í máli nr. 427/1992, 12. september 1995 í máli nr. 277/1995 og 6. desember s. á. í máli nr. 397/1995, að 1. mgr. 137. gr. laga nr. 91/1991 verði beitt, þegar útivist hefur orðið af hálfu skuldara við fyrirtöku kröfu um gjaldþrotaskipti, skv. 3. mgr. 176. gr. og lokamálslið 1. mgr. 179. gr. laga nr. 21/1991. Réttaráhrif úrskurðar um gjaldþrotaskipti, sbr. 72.-74. gr. laga nr. 21/1991, eru annars eðlis en réttaráhrif dóms eða áritaðrar stefnu í einkamáli. Slíkur úrskurður varðar að jafnaði ekki einungis hagsmuni þrotamanns og skiptabeiðanda, heldur einnig hagsmuni þriðja manns. Auk þess á þrotamaður þess kost að fá eignir búans afhentar að nýju eftir lok kröfúlýsingarfrests með samþykki skiptabeiðanda og annarra, sem lýst hafa kröfunni í þrotabúið skv. ákvæðum 154. gr. laga nr. 21/1991. Í ljósi framanritaðs þykir því ekki unnt að beita 1. mgr. 137. gr., sbr. 138. gr. laga nr. 91/1991, fortakslaust um beiðnir, er varða endurupptöku mála, sem rekin hafa verið skv. lögum nr. 21/1991 og lokið með úrskurði um gjaldþrotaskipti.

Svo sem áður er að vikið, var sótt þing af hálfu Niflunga ehf., þegar krafa skiptabeiðanda var fyrst tekin fyrir 4. desember sl. Fyrirsvarsmaður félagsins óskaði eftir fresti, en mótmælti ekki kröfu skiptabeiðanda. Hefðu mótmæli þá þegar þurft að koma fram skv. 3. og 4. mgr. 70. gr. laga nr. 21/1991. Gegn andmælum skiptabeiðanda hefði fyrirsvarsmaðurinn því ekki komið að mótmælum við kröfunni í seinna þinghaldi, sbr. Hrd. 1995, bls. 26. Ólíklegt verður því að telja, að málsástæður varðandi gildi fyrrgreinds fjárnáms og um eignastöðu félagsins hefðu komist að í málinu, þótt þær hefðu verið settar fram í seinna þinghaldinu og haft í för með sér, að niðurstaða málsins hefði orðið önnur en raun varð á með úrskurðinum frá 23. janúar sl. Hins vegar hefði skiptabeiðandi getað afturkallað kröfu um gjaldþrotaskipti, þar til úrskurður gengi um hana, sbr. 4. mgr. 67. gr. laga nr. 21/1991.

Samkvæmt framansögðu verður ekki hjá því komist að hafna beiðni Niflunga ehf. um endurupptöku á meðferð fyrrgreindrar kröfu.

Júlíus B. Georgsson dómarafulltrúi kveður upp úrskurð þennan.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu Niflunga ehf. um endurupptöku málsins nr. G-953/1996:
Kröfu tollstjórans í Reykjavík um, að bú Niflunga ehf. verði tekið til
gjaldþrotaskipta, er synjað.
